

REPUBLIKA

Rok VII | 1007 SOBOTA, 23-go LUTEGO 1929 ROKU | CENA NUMERU 25 GROSZY. | Nr. 53

Walka o Konstytucję rozpoczęła się!

Klub B B chce przeprowadzić zmianę ustroju państwa drogą parlamentarną.

Endecja i socjaliści wypowiadają się ostro przeciw projektowi. Co się stanie, jeśli sejm nie uchwali zmiany konstytucji?

Warszawski korespondent „Republiki” (B) telefonuje:

W najkrótszym terminie dozwolonym przez konstytucję, bo w 16 dni od dnia złożenia u łaski marszałkowskiej przez klub BB wniosku o zmianę konstytucji projekt w sprawie powyższej znalazł się na porządku dziennym na wczorajszym plenum sejmu.

Projekt figurował wprawdzie dopiero na piątym miejscu, ale pierwsze punkty porządku dziennego zostały załatwione w ciągu niespełna 10 minut, tak, że całą wczorajszą debatę w sejmie należy uważać, jako dyskusję nad wnioskiem zmiany ustroju państwowego.

Podobno niektóre stronnictwa opozycyjne a w szczególności PPS pragnęły uniknąć debaty przy pierwszym czytaniu i dążyły do odesłania projektu BB do sejmowej komisji konstytucyjnej bez żadnej dyskusji. Czy były odpowiedzi na tę propozycję o to mniejsza, dość, że klub jedynki postanowił już podczas pierwszego czytania postawić całą sprawę jasno i wysłał na trybunę cały szereg mówców, którzy w debacie ogólnej uzasadnili wniosek nie tylko przed 444 posłami, zasiadającymi w izbie, ale przed całym społeczeństwem, gdyż dyskusja w komisji konstytucyjnej zamyka się w czterech ścianach i tylko niejasne echo dochodzi do szerokiego ogółu.

Sprawa zaś zmiany konstytucji jest dziś zagadnieniem tak ważnym, że pominięcie jej milczeniem jest niewłaściwe i szkodliwe dla samej sprawy.

Debatę zainicjował poseł Sławek, prezes klubu BB, który w krótkim ale jednym przemówieniu przedstawił punkty widzenia jego klubu, które streszczała się w tem, że **PROJEKT ZMIANY KONSTYTUCJI MUSI WEJŚĆ W ŻYCIE, CZY TO DRO-**

GA NAJBARDZIEJ DEMOKRATYCZNA, T. ZN. PRZEZ PARLAMENT CZY TEŻ JAKĄS INNĄ DROGĄ.

Następnie przemawiali w dniu wczorajszym z 44 dotąd zapisanych posłów zaledwie trzej: poseł Polakiewicz (BB), Winiarski (Klub Narodowy) i Niedziałkowski (PPS).

Opozycja w osobach pp. Winiarskiego i Niedziałkowskiego podjęła ostrą walkę słowną przeciwko projektowi, bo czynić tak musi wbrew własnej woli. Czas i miejsce walki nie są jeszcze przez nią definitywnie wybrane i ten fakt przemawia zatem, że wynik nie wypadnie po jej myśli, mimo, że w tej chwili **TRUDNO JEST JESZCZE PRZEWI-DZIEĆ CZY WALKA ZAKOŃCZY SIĘ PORAZKĄ OPOZYCJI**

na miejscu t. zn. w sejmie, czy też strategicznym jej odwołaniem, przyczem to drugie wydaje się prawdopodobniejsze.

Poseł Polakiewicz w przemówieniu swem podkreślił głównie jeden moment, mianowicie, że projekt klubu BB nie jest wyrazem partii ani którejś politycznej lecz kolektywną pracą wszystkich czynników społecznych skupiających się dokoła bloku.

Klub BB nie dąży bynajmniej do nadzwyczajnych czynów, lecz **CHCE PRZEPROWADZIĆ ZMIANĘ ZŁEJ OBECNIE KONSTYTUCJI DROGĄ DEMOKRATYCZNĄ, PARLAMENTARNĄ**

i dlatego zwraca się on do izby, by nie przeszkodziła w pracy wielkiego dzieła, które sejm ten zapisze w historii.

Poseł Winiarski w swem długim przemówieniu przedstawił znane punkty widzenia endecji, odnoszące się do zmiany ordynacji wyborczej i zmniejszenia liczby posłów oraz większego wpływu dla dzielnic stojących wyżej pod względem gospodarczym i cywilizacyjnym.

Poza tem domagał się zrównania sejmu i senatu i wystąpił ostro przeciwko wyborowi prezydenta przez plebiscyt. Przyto czył on cały szereg zarzutów przeciw o bieralności prezydenta przez naród, lecz można z tego wysnuć taki wniosek, że klub narodowy nie ma u narodu poparcia i w czasie wyboru prezydenta endecja nie miałaby nań żadnego wpływu.

Wreszcie bardzo długie przemówienie miał poseł Niedziałkowski, w którym wypowiedział się, że jego zdaniem **„MIĘDZY PROJEKTEM KLUBU BB A STANOWISKIEM PPS LEŻY PRZE-PAŚC,**

nad którą nie ma żadnego mostu wiodącego do kompromisu”.

Swę groźne przemówienie zakończył on zdaniem: „My socjaliści bynajmniej nie pragniemy rewolucji. Przeciwnie pragniemy oszczędzić krwawych rozpraw bezpośrednich i wypływających stąd katastrof gospodarczych”. Widać z tego że **SOCJALIŚCI I TYM RAZEM JAK ZWYKLE NIE ZDOBEDĄ SIĘ NA ODRZUCENIE PROJEKTU KLUBU BB.**

Po mowie prezesa Sławka zwróciłem się doń z zapytaniem: **— Co będzie z projektem konstytucji?**

— Albo sejm uchwali go, albo nie uchwali.

— A co będzie jeśli nie uchwali — pytam dalej.

To pytanie pozostało bez odpowiedzi więcej mówiącej od jakiegokolwiek oświadczenia.

Gdzie zamieszka Trocki?

Rząd niemiecki udzielił mu prawa pobytu, ale tylko w miejscowości kuracyjnej.

Berlin, 22 lutego.

Przewodniczący frakcji niemiecko-narodowej w Reichstagu hr. Westarp wystosował do kanclerza Rzeszy pismo, w którym zastrzegł się stanowczo imieniem stronnictwa przeciwko udzieleniu Trockiemu prawa pobytu w Niemczech stwierdzając, że pobyt Trockiego byłby poważnym zagrożeniem publicznego porządku i bezpieczeństwa.

Social-demokratyczny „Vorwaerts” ostro występuje przeciwko interwencji Westarpa oświadczając, że Niemcy więcej miały kłopotów z powodu emigrantów monarchistycznych Rosji i że wobec tego interwencja Westarpa, który zaw-

szę popierał monarchistów rosyjskich, uważana być musi za szczególną czelność.

Zdaniem Vorwaertsu, jedynym czynnikiem politycznym w Niemczech, który ma realne powody do oponowania przeciw wpuszczeniu Trockiego do Niemiec jest centrala niemieckiej partii komunistycznej.

Jak donosi „Berliner Tageblatt” wczoraj wyłonił się w tej sprawie w sferach rządowych projekt kompromisowy, przewidujący udzielenie Trockiemu pozwolenia na pobyt w Niemczech z tem zastrzeżeniem, że będzie musiał się on osiedlić w miejscowości kuracyjnej, której opuszczenie pociągnęłoby za sobą natychmiastowe wydalenie z granic Niemiec.

Olbrzymie góry lodowe nad brzegami Bałtyku.

Gdańsk, 22 lutego.

Poruszające się w północno-wschodnim kierunku lody tworzą na wschodniej części Bałtyku olbrzymie góry lodowe, ponieważ kry spychają się i podnoszą się jedna na drugą.

Nad ujściem Wisły pod Schiewenhorst oderwał się od obszarów zwartych lodów w zatoce gdańskiej 6 klm. szerokości pas, który się porusza pod naciskiem wiatru zachodniego coraz dalej w kierunku na Piławę, Libawę. Natomiast 4 klm. szeroki pas grubych lodów przylega jeszcze mocno do wybrzeża

gdań., tworząc szeroką linię od Pasewarku w pobliżu granicy Prus Wschodnich aż do Orłowa. Kanał, który się utworzył pomiędzy dwoma pasami lodów rozszerza się z każdą chwilą i dosięga dzisiaj 2 klm. szerokości tak, że utworzył się naturalny przejazd dla parowców.

Mimo to przybyłe dwa łamacze lodów z Estonji wczoraj musiały przeprowadzić akcję ratunkową wyzwalając parowiec „Helga” jadący pod flagą szwedzką i niemiecki parowiec „Gloria” z uścisku lodów.

Prawa mniejszości narodowych mają być rozszerzone.

Berlin, 22 lutego

Agencja Telegraficzna „Express”. „Berliner Tageblatt” oraz „Vossische Zeitung” zamieszczają obszernie streszczenia memoriału delegata kanadyjskiego do rady Ligi Narodów Dauduranda w sprawie procedury rozpatrywania skarg mniejszości narodowych.

„Vossische Zeitung” stwierdza, że w razie przyjęcia propozycji Dauduranda prawa mniejszości zostaną rozszerzone. Memoriał delegata kanadyjskiego będzie niewątpliwie punktem centralnym debat najbliższej sesji Rady Ligi narodów.

Rabunek pieniędzy przeznaczonych na wypłatę dla robotników.

Berlin, 22 lutego.

Polska Agencja Telegraficzna. W gmachu administracji kopalni „Matheus Stinnes” w okregu Gladbeck nieznanymi bandyci zabrali urzędnikom nieo sącym pieniądze dla dokonania wypłat tekę ze 118 tysiącami marek.

Czy Coolidge zostanie redaktorem?

Londyn, 22 lutego.

(Agencja Telegraficzna „Express”). Wielki dziennik amerykański wychodzący w Colorado „Post of Denver” zaproponował prezydentowi Coolidge'owi, który w marcu ustępuje ze swego stanowiska, aby objął stanowisko naczelnego redaktora z pensją 75.000 dolarów rocznie.

Sowiety chcą nawiązać stosunki dyplomatyczne z Rumunją

Bukareszt, 22 lutego.

Adwersul dowiaduje się, że rząd sowiecki dąży do rychłego wznowienia dyplomatycznych stosunków z Rumunją i wysłał specjalną delegację do Rumunii w tym celu.

Czarny śnieg w Rumunji.

Panika wśród ludności.

Bukareszt, 22 lutego.

W miejscowości Lespezi (Rumunia) zanotowano bardzo ciekawe zjawisko, a mianowicie śnieg, który spadł tu ubiegłej nocy był czarny. Był to, jak donoszą, po płód wulkaniczny.

Podobne zjawisko zaobserwowano w Barlad i w Jassach. Z tego powodu wśród ludności zapanowała panika.

Fenomenalny wybryk natury.

Matka, która urodziła pięcioraczk

Madryt, 22 lutego.

W Valladolidzie w jednym ze szpitali miejskich matka urodziła aż pięcioro dzieci, z których jedno okazało się martwe, inne zaś zmarły wnet po urodzeniu, które nastąpiło o trzy miesiące wcześniej.

Alfabet łaciński w Jugosławii.

Białogród, 22 lutego.

Kraja pogłoski, że Zagrzeb obrany będzie na drugą stolicę Jugosławii. Rok Mówi się również o wprowadzeniu alfabetu łacińskiego w miejsce cyrylicy.

Dziś i dni następnych.

SPLENDID

II. muz. pod batutą A. Czudnowskiego.
— Początek o godzinie 12-ej w poł. —

Wielki film ze złotej serii obrazów wytwórni „SOWKINO” w Moskwie

KOZACY

według powieści HRABIEGO **Lwa Tołstoja**

Wielki dramat erotyczny w 10-ciu aktach. — Główne role odtwarzają znani artyści teatru artystycznego w Moskwie.
Obraz ten jest naturalnym odzwierciedleniem prawdziwej duszy kozackiej. — Film pełen nastrojowych momentów. —
Cudowne malownicze krajobrazy Kaukazu oraz jego życie i obyczaje.
Dzieło to sfilmowane zostało przez zjednoczone wytwórnie rosyjskie ku uczczeniu 100-letniej rocznicy urodzin nieśmiertelnego filozofa i pisarza rosyjskiego **LWA TOLSTOJA**.

— Od godziny 12-ej do godziny 3-ej cena wszystkich miejsc 50 gr. i 1 zł. —

Dziś i dni następnych.

Początek przedst. o godz. 4-ej po poł.
w soboty i niedziele o 12-ej w poł.
ostatniego o godzinie 10-ej wiecz.Ceny miejsc na I seans od 1 zł. w sob.
i niedz. od godz. 12-ej do 3-ej wszyst-
kie miejsca po 1 zł.

Największa sensacja sezonu!

Sztandarowe arcydzieło z „Grupy Wielkich Gwiazd Ekranu”, ameryk. wytwórni United Artists.

Mistrz nad mistrze — **DOUGLAS FAIRBANKS**

w roli zbója kochającego wolność, rabunek i piękne kobiety w porwijącej legendzie argentyńskiej

MIASTO CUDÓW

Symfonia żywiołowości, męstwa, odwagi i miłości! — Najczarowniejsze tchnienie romantyzmu!
Największy i najspanialszy film „Wielkiego Douga”

Wielka orkiestra symfoniczna pod dyрекcją Teodora Rydera.

„RAMONA” DOLORES DEL RIO

Pieśni cygańskie oraz romanse odśpiewa art. **chór mieszany.**

Początek o godzinie 12-ej.

Ceny na I seans od 50 gr.

Grand - Kino

Dziś i dni następnych!

Początek seansów o godzinie 12-ej w poł.
Ceny na I seans od 50 gr.Klejnot twórczości **POLI NEGRI** w łabędziej pieśni miłosnej pod tyt.

„MIŁOSTKI AKTORKI”

Mistrzynie miłości **POLA NEGRI** grała wspaniale komedje miłości, aż do chwili kiedy pokochała prawdziwie.
Ostatni amerykański wielki film POLI NEGRI.

Zbrodnicza para „artystów”.

Niesamowite dzieje mordercy i oszusta, który nie cofał się przed niczem, byleby zdobyć pieniądze na zabawy. — Podróże z kochanką po Polsce. — Występ w Łodzi. — Zamordowanie szofera taksówki. Zbrodniarza zdradził wytatuowany na ręce znak.

W swoim czasie podaliśmy wiadomość o zamordowaniu szofera taksówki pod Wieluniem, a następnie o schwytaniu sprawcy morderstwa, Mieczysława Boreckiego.

Obecnie władze policyjne zdołały stwierdzić niebawem wprost szczegóły eskapady mordercy i jego przyjaciółki.

Borecki, bez grosza w kieszeni, lecz w smokingu i lakierkach poznał w pewnej restauracji warszawskiej młodą dziewczynę Stefanję Świderską, która czekała na sposobność, by zostać gwiazdą filmowa.

Borecki przedstawił się jej jako artysta filmowy

i wkrótce zawarł przyjaźń, którą Borecki wykorzystał bardzo prędko, gdyż od ojca Świderskiej wyłudził pod pozorem małżeństwa 3.500 zł. Wyjechał z nią na Stalca do Lwowa, a stamtąd do Krakowa, gdzie wesolo spędzano czas w kabaretach.

Pewnego dnia jednak pozostali „artysty” bez pieniędzy i po scysji w komisarjacie z powodu niezapłacenia rachunku w restauracji, oboje wsiadli do taksówki i kazali się wieźć do... Warszawy za 150 zł. W drodze zabrakło benzyny i gdy szofer zażądał zaliczki, Borecki wszedł do składu benzyny i zamiast pieniędzy zostawił pokwitowanie, jako właściciel wytwórni filmowej.

Dofechano do Wielunia, gdy maszyna znów stanęła i szofer zażądał zapłaty, gdyż licznik wybił już 150 zł.

W odpowiedzi Borecki rzucił się na szofera, uderzył go kamieniem w głowę, a gdy ten stracił przytomność, morderca zabrał mu 10 zł. i nieprzytomnego wrzucił do przepływającej obok Prosnicy.

W pewnej chwili szofer odzyskał przytomność i schwycił się hłaru, lecz siły go opuściły i wpadł do wody.

Scenę tę widział przechodzący z Wielunia żyd, lecz Borecki pod groźbą śmierci nakazał mu milczenie, jak również steroryzował Świderską, gdy ta usiłowała stanąć w obronie szofera.

Dokonawszy zbrodni, Borecki odkreślił licznik od taksówki i siadł przy kierownicy, lecz nie mógł ruszyć z miejsca. Z kłopotu wybawił go przechodzący droga policjant, do którego zbrodniarz zwrócił się z prośbą o pomoc.

Po paru kilometrach samochód stanął z powodu braku benzyny

Oboje wysiedli przed jakąś chałupą, gdzie uzyskali nocleg. Nad ranem przejeżdżającym autobusem Borecki z kochanką wyjechali do Łodzi, a stąd do Warszawy.

Tutaj Borecki znów naciągnął ojca Świderskiej na parę tysięcy złotych i **WYJECHAŁ DO POZNAŃA.**

lecz tu aresztowano go i odesłano do Łodzi, gdzie policja poszukiwała go za kradzieżą.

W Brzeźnach udało się Boreckiemu uciec. Wyjechał do Grudziądza, gdzie popełnił oszustwa na 7 tys. zł. Znów go

aresztowano na podstawie listów policji łódzkiej i znów zdołał on uciec w drodze z Łaskowic. Wyjechał z nieołączną towarzyszką Świderską do Warszawy, gdzie od ojca kochanki pod groźbą noża wydobyl jeszcze pewną sumę pieniędzy.

Powrócił do Łodzi, gdzie od jakiegoś Niemki wyłudził gotówkę i bawił się we solo, a następnie wyjechał do Warszawy, gdzie go aresztowano i odstawiono do Łodzi jako złodzieja, choć nikt nie przypuszczał, że jest on mordercą szofera taksówki.

Wieśniacy, u których Borecki z kochanką nocował, zapamiętali sobie jej imię oraz fakt, że Borecki miał na ręku pomiędzy palcami wytatuowaną postać kobieca i te spostrzeżenia zanotowane zostały przez policję, która szukała mordercy szofera. Jednak policja na dalszy ślad jego nie natrafiła, choć zbrodniarz śledził jako sprawca kradzieży w areszcie łódzkim. Pewnego dnia dozorca aresztu zauważył że Borecki ciągle ssie i gryzie rękę a gdy spytał o przyczynę, ten oświadczył, że wytatuowany znak go napewno zgubi, więc chce się go pozbyć.

Skomunikowano się z policją i wówczas przypomniano sobie spostrzeżenia wieśniaków co do mordercy szofera i jego znaku tatuowanego na ręku.

Dopiero po 7 godzinach badania Borecki przyznał się do zabójstwa szofera i obecnie wraz ze swą towarzyszką oczekuje sensacyjnej rozprawy. (b)

Strejk studentów w Kownie

przeciw „dyktaturze głupców”.

Kowno, 22 lutego.

Odbył się tu wiec studentów uniwersytetu, zwołany w celu poparcia stanowiska słuchaczy szkoły sztuk pięknych w zatargu z Waldemarasem.

Ze szkoły tej wydalono niedawno 35 słuchaczy za „nieprawomyślność”. Walne zgromadzenie słuchaczy wystosowało podanie do Waldemarasa, domagając się ponownego przyjęcia wydalonych kolegów, lecz Waldemaras odrzucił tę prośbę.

Wiec studentów postanowił ogłosić strajk, gdyby Waldemaras w dalszym ciągu odmawiał przyjęcia wydalonych.

Podczas dyskusji padały okrzyki: „Dość kreatur Waldemarasowych!” — „Precz z dyktaturą głupców”.

Krwawa walka w Hiszpanji

podczas rozwiązywania korpusu oficerów artylerji.

Paryż, 22 lutego.

W Segowji szkoła podchorążych stanęła w obronie oficerów artylerji i zaatakowała oficerów piechoty, którzy im chcieli odebrać broń. Według jednych pogłoszek podchorążowie raniili kilku oficerów piechoty. Według innych nastąpiła tylko ostra wymiana zdań, przyczem podchorążowie obrzucili obelgami aresztujących. Zajścia te zakończyły się dopiero wtedy, kiedy kompanja piechoty otoczyła podchorążych, aby rozbroić ich. Nie stało się to jednak bez nowych incydentów. Żołnierze nie mieli ochoty rozbrojać swoich kolegów i dopiero policja wojskowa zdołała tego dokonać i zaniknęła podchorążych w ich kwatery.

Podróż do Moskwy.

Wrażenia specjalnego korespondenta „Republiki”, wysłanego na uroczystość podpisania paktu.

Moskwa, w lutym.

Gdy mówimy o jakimś kraju, mamy na myśli jego urządzenie, obyczaje co razem wzięwszy składa się na formę i treść życia jego mieszkańców. W Moskwie obserwuje obcy pilnie wszystko, co się tyczy poszczególnych przejawów życia, ale ciągle zadaje sobie pytanie: *jacy są ci ludzie, jak naprawdę żyją?*

Wyrozumiały czytelnik zgóry wybaczyć musi autorowi niniejszych uwag ich powierzchowność: są wynikiem obserwacji zaledwie 9 dni. Przez ten czas można jednak zobaczyć niejedno, wyczuć *klerunek pewnych zjawisk* i na tem o-
przeć wnioski.

Jak tedy żyje przeciętny mieszkaniec Moskwy, ten, który stoi zdala od walk politycznych, który nie ulega się o wpływy w rządzie, partji rządzącej, jednym słowem — *obywatel szary?*

Zacznijmy od *mieszkania*. Stosunki mieszkaniowe są w Moskwie tragiczne. Bez oskarżenia rządu sowieckiego o ten stan rzeczy, należy przypomnieć, że złożyły się na to *warunki wojenne*. W roku 1914 Moskwa liczyła 1,200,000 mieszkańców, obecnie ma ich *przeszło trzy miliony*. Wiadomo przy tem, że w okresie wojennym, a tembardziej podczas rewolucji i w późniejszych latach wojny domowej *nikt o rachy budowlanej nie mógł myśleć*. Rząd sowiecki buduje obecnie domy współdzielcze, budują najrozmaitsze organizacje, podaż mieszkań nie może jednak odpowiadać w tych warunkach zapotrzebowaniu. To, co się buduje, *robi nazewnątrz wrażenie solidne*, czasami, jak gmach „Izwiestij”, lub komisarjatu poczt i telegrafów — *wprost okazałe, monumentalne*. Ale jest tego mało, brak bowiem w stopniu jeszcze wyższym *niż u nas, środków*. Więc z natury rzeczy panuje w Moskwie *tłok mieszkaniowy niesłychany*, a sytuację komplikuje nieustający napływ mieszkańców do stolicy, która w języku potocznym ma nazwę „centr”.

Człowiek o skłonnościach „burżuazyjnych” za jakiego wielu się jeszcze w Moskwie uważa, zapomina jednak o tych wszystkich przyczynach, na które powoływano się i u nas w latach powojennych. Gdy znajdziesz się, obcy, przyjezdny, w kilku kolejno mieszkaniach moskiewskich, ogarnia cię lęk. Pytasz w duchu: jak ci ludzie mogą to wytrzymać?

Przepis mieszkaniowy podzielił z niemiłą niemal drobniawością *ilość metrów kubicznych, które zajmować może zwykły śmiertelnik*. Jeżeli mieszkanie składa się z kilku pokoiów, stanowi ono *wspólną własność kilku osób lub rodzin*. Kuchnia jest własnością wspólną, także inne urządzenia. Domy moskiewskie nie były budowane systemem korytarzowym. To też mieszkają ze sobą całe rodziny, często wrogie, rzadko zaprzyjaźnione. Ci ludzie skazani są na to, że *ich życie rodzinne, intymne jest własnością całej komuny mieszkaniowej*. Przez ściany słychać rozmowy sąsiadów. Nie można ukryć myśli inaczej, jak w rozmowie na ulicy. Jeżeli ktoś jest w nielase, lub pokłócony z potężną, wszechmogącą władzą, może się śmiało obawiać, że *spółmieszkańcy stać się mogą okiem i uchem niepożądanym*...

Pominąwszy jednak te względy, trudno jest obcemu pogodzić się w duchu z faktem *dożywotniego bytowania w mieszkaniu pod jednym dachem, ciągle bezustannie z obcymi ludźmi*. Bo że współczesne pokolenie mieszkańców Moskwy już nie dozwie poprawy stosunków mie-

szkaniowych, tego nawet nie ukrywają rzadcy entuzjaści tej formy rozwiązywania problemu mieszkaniowego.

Trudno jest powiedzieć wiele o ludziach. Najpierw dlatego, że komunikowanie się obywateli sowieckich z cudzoziemcami niezawsze jest dla tuziemców bezpieczne. Wyłączyć trzeba z tej kategorii głośnych pisarzy, świat artystyczny. Ale szary obywatel może się *lacno wko-pać w nieprzyjemną aferę*. Ma on poczucie tego niebezpieczeństwa i dlatego cudzoziemiec stara się nie przysparzać nikomu choćby tylko przedsmaku niebezpieczeństwa... Przy dłuższym pobycie w Moskwie stopniowo, krok za krokiem dokonywać wyłomu w tej ścianie, jaką czuje się początkowo otoczony przyjezdny.

Bez obawy o narażenie kogoś na przykrość może się cudzoziemiec *komunikować z przedstawicielami władzy*, z powołanymi urzędnikami. Można to czynić za pomocą „WOKSU”, t. j. związku łączności kulturalnej z zagranicą. Tu na wyłot, bo w tym kraju nieraz by-
Kto ciekaw jest poglądów władzy, ten szuka własnego kontaktu, telefonuje, próbuje starych znajomości, których mimo wszystko jest tam dość — i jeśli jest wytrwały — *nie doznaje zawodu*.

Po kilkunastu rozmowach, po przebyciu nieodzwonnych raf, pokłnięciu i przyswojeniu sobie nieskomplikowanych argumentów, któremi jak na komendę posługują się jednako rozmaici ludzie na różnych stanowiskach i różnego poziomu umysłowego — można stopniowo *odróżniać treść od propagandy, życie od formulek*.

Nie jest to — podkreślam zadanie łatwe. Propaganda naszpikowane jest całe życie publiczne w Rosji tak dalece, że trzeba ciągle o tem pamiętać, aby zreczenie podsuwanej propagandy nie wziąć za dobrą monetę.

Dyplomacja sowiecka w stosunkach z obcymi zachowuje *formy całkowicie*

europiejskie. W pracy ci ludzie, każdy z osobna, stanowią znakomitą pomoc dla swych szefów. Myślą za nich, badają, pracują i doskonale wyczuwając tendencję szefa, podsuwają mu materiał, który w danej chwili jest nieodzowny. Znają doskonale swój przedmiot. Jeżeli kierownik jakiegoś referatu nie jest przypadkowo dawnym obywatelem kraju, którego sprawy referuje to, je napewno zna go na wyłot, bo w tym kraju nieraz bywał.

Dla łodzian nie będzie napewno niespodzianką, że *naczelnikiem wydziału polskiego i państw bałtyckich w komisarjacie ludowym spraw zagranicznych jest łodzianin p. Józef Dobranicki*. Poznałem go od razu. Twarz była znajoma. Wysoki, chudy mężczyzna o głęboko osadzonych czarnych oczach, z głową lysą zadartą wyniosło ku górze, robi wrażenie *człowieka nieprzejednanego*. Za takiego też uchodzi wśród dyplomatów, która ma z nim służbowo do czynienia.

Miałem możność zetknięcia się z kwiatem „Narkomindielu” na gruncie towarzyskim, gdzie, jak wiadomo formułki nie brzmią już tak nieprzejednanie. Rozmawiałem *dość długo z Litwinowem*. Obecny kierownik polityki zagranicznej sowiektów robi wrażenie człowieka starego. Wygląda na lat 60. Twarz pełna, oczy szare, spoglądające z pod szkiele, patrzy na człowieka niespokojnie. Litwinow jest *doskonałym dyalektykiem*, posiada przy tem niezawodną wyćwiczoną *pa-mięć*. Umie wlot znaleźć argument raczej dyskusyjny, niż przekonywujący i waży każdą odpowiedź, aby nie powiedzieć o słowo za wiele. Jest *widocznie mistrzem w posunięciach dyplomatycznych*, ale na rozmowę nie oddziałuje tym nieprzepartym urokiem, jaki bije od uduchowionej postaci *Cziczierina*.

Litwinow posiada wielki zasób wiedzy, ogromną pracowitość, ale w starciach osobistych z dyplomatami obcymi, tam gdzie nie formułka, ale inne decydują czynniki, sowiecki kierownik polityki

zagranicznej *niezawsze* — zdaje się — *wychodzi zwycięsko*. Mimo rozumu i zrecności w posunięciach — zrobił na mnie Litwinow wrażenie człowieka niezbyt silnego wewnątrz. Może się zresztą myle...

Jego pomocnicy słuchają go *bardzo uważnie, wpatrzeni w twarz mistrza*. Członek kolegium spraw zagranicznych. Stomonjakow, czy radca prawny, urzędnik jeszcze z czasów przedwojennego ministerstwa spraw zagranicznych, p. Sbanin, szef protokołu dyplomatycznego, dawny konsul carski w Nowym Yorku, p. Floryński, czy wreszcie p. Dobranicki lub jego zastępca p. Karski — wszyscy oni, gdy szef występuje nazewnątrz, są *nastawieni do pomocy natychmiastowej, jakby na odsiecz*.

Na podpisanie protokołu zjawilo się wielu *wybitnych współpracowników Litwinowa*. Czarny strój był obowiązujący. Nim przystąpiono do ceremonii można było rozejrzeć się wśród zebranych. Rzuca się w oczy *pewien nie dający się ukryć rys: podczas gdy pokolenie starsze dyplomatów sowieckich nosi się skromnie i jakby od niechcenia przychodził w ubraniach czarnych, wielu z pośród młodszych ubiera się, jak warszawskie snoby, przesiadujące wieczorami w „Europejskiej”*. Dla tej kategorii sowieckiego narybku dyplomatycznego objawieniem była wyniosła, nieprzeciętnie elegancka *postać posła rumuńskiego Davilla*. Zdaje się, że pocichu zazdrośczoneo nawet temu przedstawicielowi *okrzyczanych „bojarów” rumuńskich* niezwykłej urody, wrodzonej elegancji i postawy — *wszystkiego*...

Nawet dziennikarze sowieccy, którzy często odznaczają się lekceważeniem przesadnych naszych form, przyglądali się uważnie dyplomacie rumuńskiemu, czyniąc uwagi, które *były korzystne*. Okazuje się, że *nawet w tym świecie upartych formulek elegancja i prawdziwy podmuch europejskiego obejścia* — robi wrażenie...
SED

Planety, słońca i mgławice.

Czy wszechświat ma granice? — Jaki będzie koniec ziemi. — Kwestja istnienia życia na innych planetach.

Astronom szwedzki, prof. Lundmark, twierdzi, że teoria Einsteina o istnieniu granic wszechświata, zresztą bardzo dobrze uzasadniona i która oddała astronomii ważne usługi, nie jest jednak ostatniem słowem nauki. W ciągu swej pracy rejestrowania i katalogowania 30,000 ciał mgławicowych, czyli 1³⁰ części tego, co znane jest astronomom, doszedł do wniosku, że droga mleczna jest nieskończonym pasem gwiazd i systemów słonecznych, których nasze teleskopy ująć nie mogą.

Co do naszej własnej planety, to kargera jej jest bardzo upokarzająca. Z początku ziemia uchodziła za środek wszechświata, potem zdegradowano ją do roli trabanta słońca. Słońce ze swej strony okazało się malutką częścią drogi mlecznej, która znowu też jest tylko składnikiem pewnej grupy gwiazd.

A jaki będzie koniec ziemi? Według prof. Lundmarka będzie nim eksplozja w olbrzymim balonie gazowym który nazywamy słońcem. Wybuch ten będzie trwał tylko 24 godziny. Zjawiska takie często możemy obserwować na niebie, gdy powstają i znikają nowe gwiazdy. Po wielu milionach lat jednak słońce może się utworzyć na nowo i raz jeszcze umożliwić powstanie nowej kultury.

W jednym ze swych odczytów, wygłoszonym w Towarzystwie Astronomicznym w Sztokholmie, wytłumaczył prof. Lundmark metody mierzenia odle-

głości nawet najbardziej oddalonych systemów gwiazd. W konstelacji Andromedy np. możemy obecnie obserwować pojawianie się nowych gwiazd. Porównując maksymalną siłę światła tych gwiazd z odpowiednimi gwiazdami drogi mlecznej, można stwierdzić, że mgławica Andromedy odległa jest od ziemi o milion lat świetlnych. (Rok świetlny jest to odległość, na której przebycie promień światła zużywa rok czasu).

Czy planety są zamieszkałe? Na pytanie to — zdaniem prof. Lundmarka — nie można odpowiedzieć stanowczo przecząco, chociaż prawdopodobnie nigdy co do tego zupełnej pewności nie zdobędziemy. Jeżeli jednak są mieszkańcy na Marsie, życie ich jest o wiele trudniejsze, niż np. życie eskimosów w okolicach podbiegunowych. Nie jest też niemożliwe, że na Wenerze istnieje życie organiczne. Między jej strefą, stale zwróconą ku słońcu, a więc zbyt gorącą, a strefą stale odeń odwróconą, a więc lodowatą, istnieje strefa umiarkowana, gdzie życie organiczne może się krzewić.

Odczyty prof. Lundmarka cieszą się wielkim zainteresowaniem, gdyż wogóle astronomja zyskała sobie w Szwecji ogromną popularność. I tak w okolicach Sztokholmu stanął olbrzymie obserwatorium astronomiczne, które będzie wyposażone we wszelkie najnowsze instrumenty i posiadać będzie najsilniejsze z dotychczas znanych lunet.

Okrety w Gdańsku uwolnione z okowów lodowych

Gdańsk, 22 lutego.

Polska Agencja Telegraficzna.

Dzięki zmianie pogody i ciepłym wiałom południowo-zachodnim sytuacja w porcie gdańskim uległa poprawie w ciągu nocy dzisiejszej. Lody popękały i popłynęły na pełne morze uwalniając tem samem uwiezione w zatoce gdańskiej okręty. Niemal wszystkie te okręty znajdują się w porcie gdańskim.

Obstrukcja komunistów w sejmie łotewskim.

Ryga, 22 lutego.

(Agencja Telegraficzna „Express”).

Komunistyczna frakcja sejmiku łotewskiego urządziła na dzisiejszem posiedzeniu ponowną obstrukcję z powodu poprawki do ustawy prasowej z kwietnia roku 24. W myśl tej poprawki poseł nie może być redaktorem odpowiedzialnym wydawnictwa periodycznego.

Mn. Mironescu przybywa do Warszawy.

Bukareszt, 22 lutego.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Minister spraw zagranicznych Mironescu wyjeżdża jutro w południe do Warszawy gdzie mówić ma z rządem polskim w sprawie nierozwiązanych jeszcze dotychczas problemów, między innymi poruszy kwestję odszkodowań dla polskich właścicieli wielkich posiadłości, których lasy w Rumunii zostały wywłaszczone na podstawie ustawy agrarjuszy.

CASINO

Dziś i dni następnych.

Początek o g. 12 w poł.

Osnuły na tle świetności dworu ostatnich carów i grozy podziemnej roboty rewolucjonistów, potężny dramat miłosny oficera, staczającego walkę między honorem a miłością kobiety

ADJUTANT CARA

W roli głównej niezapomniany bohater „Tajnego Kurjera”

IWAN MOZZUCHIN

oraz najpiękniejsza z najpiękniejszych wiosek

CARMEN BONI

Tytułowa rola tego wstrząsającego szlagieru ekranowego, dzięki swemu rycersko-romantycznemu charakterowi, pozwala Mozzuchinowi na wykazanie swej niezrównanej maestrii w najdoskonalszym oświetleniu.

Ilustracja muzyczna w połączeniu chóru artystycznego pod batutą p. LEONA KANTORA.

— Od godziny 12-ej do godziny 3-ej cena wszystkich miejsc 50 gr. i 1 zł. —

Najwybitniejszy utwór dramatyczny

Największego naszego pisarza

STEFANA ŻEROMSKIEGO

Ponad śnieg

wkrótce w kinie „Splendid”

Przymusowe oczyszczenie miasta.

Do d. 4 marca właściciele domów muszą oczyścić podwórza, przywrócić wodę i kanalizację.

W starostwie grodzkiem odbyła się konferencja w sprawie oczyszczenia miasta, wobec grożącej odwilży, jak również przywrócenia ludności urządzeń kanalizacyjnych i wodociagowych.

W związku z tą konferencją p. starosta grodzki wydał rozporządzenie, w którym wzywa właścicieli nieruchomości, względnie osoby, którym zarząd tych nieruchomości został powierzony, by w terminie nieprzekraczalnym do dnia 4 marca r. b.: 1) uruchomili urządzenia wodociagowe i kanalizacyjne nieczynne wskutek zamrznięcia lub pęknięcia albo z innego powodu.

2) usunęli śnieg i lód z dziedzińców nieruchomości, ze ścieżek podwórzowych i ulicznych, oraz z dachów domów i budynków gospodarczych.

Śnieg i lód należy wywieźć do miejsc na ten cel przeznaczonych, a mianowicie: ul. Srebrzyńska za zbiornikiem gazowym po prawej stronie, plac miejski przy ul. Kielna i Marvińskiego, plac przy ul. Matejki (dawnej prywatnej) dojazd ul. Narutowicza, plac przy ul. Konstytucyjnej, między parkiem 3-go Maja i Tkacką, plac między Tkacką a parkiem 3-go Maja, plac obok cegielni przy rzece Jasiem, dojazd Cieszyńska u szosy Pabjanickiej, plac przy ul. Towarowej od g. 6-go Sierpnia, plac między Krzemieniecką a Szlachecką, plac przy ul. Paskowej obok rzeźni miejskiej.

Odrzewiania zbiorników odbiwać się powinno przy pomocy wpuszczania do nich węzów z gorącą wodą, zaś rury, natomiast leżące w ziemi należy odkopać i oczyścić.

KONCERT ROBERTA CASADESUS

Po wielkich tryumfach i niebywałych sukcesach jakie odniósł ostatnio w Moskwie p. Robert Casadesus, przyjeżdża obecnie do Polski i wystąpi na 14-tym koncercie mistrzowskim, który odbędzie się w Filharmonii w niedzielę, dnia 3 marca o godz. 4-ej popołudniu. W koncercie bierze udział również żona artysty p. Gaby Casadesus, która wykona wraz z p. Robertem Casadesus Mozarta sonatę, Schumana Andante i Warlacje op. 46 oraz Chabrier'a Trois Valses romantiques na dwa fortepiany. Niezależnie od tego p. Robert Casadesus wykona szereg utworów z arcydzieł literatury fortepianowej. Koncert wzbudził wśród melomanów naszego miasta wielkie zainteresowanie.

odgrzewać przy pomocy koksu i b. węgla z zachowaniem środków, zabezpieczających od pożaru. Nie stosujący się do niniejszego obwieszczenia karani będą w drodze administracyjno-karnej grzywną do 1000 zł. lub aresztem do trzech miesięcy, względnie grzywną lub aresztem łącznie.

Niezależnie od kary łódzkie starostwo zarządzi wobec opornych wykonanie niezbędnego świadczenia na ich koszt i niebezpieczeństwo, a wydatki ściągane starostwo od właścicieli domów w myśl obowiązujących przepisów o postępowaniu przymusowym w administracji. (1)

Dobra woda do picia jest podstawą zdrowia ludzkiego.

Pod przewodnictwem inspektora sanitarnego m. Łodzi, dr. Misjona odbyło się w wydziale zdrowotności publicznej posiedzenie sekcji epidemiologicznej.

Przedmiotem obrad była sprawa ustalenia norm kontroli i zamykania studni.

W dyskusji podkreślano, iż dzięki energicznej akcji miejskich władz sanitarnych, stan sanitarny studni na terenie miasta uległ poprawie, istnieje jednak konieczność prowadzenia stałej kontroli wody pod względem bakteriologicznym i chemicznym oraz badania studni pod względem urządzeń technicznych.

Postanowiono bezwzględnie zamykać studnie, w których woda jest niezdatna do użytku pod względem bakteriologicznym, natomiast w wypadkach ujemnych wyników badania wody wyłącznie pod względem chemicznym, badanie będzie przeprowadzane ponownie i od jego wyników uzależniona będzie decyzja co do pozostawienia studni do użytku bądź też jej zamknięcia.

Komunikat.

Dnia 24 b. m. o godzinie 7-ej wieczór odbędzie się uroczyste otwarcie Spółdzielni kredytowej kupców surowców i półfabrykatów włókienniczych w Łodzi w lokalu własnym przy ul. Moniuszki 5, na które zaprasza członków i wprowadzonych gości

ZARZĄD I RADA NADZORCZA Spółdzielni Kredytowej K.S. i p.w. w Łodzi.

Dyżury aptek.

Dziś w nocy dyżurują apteki: L. Pawłowski (Piotrkowska 309), S. Hamburga (Główna 50) B. Głuchowski (Narutowicza 4), J. Sitkiewicz (Kopernika 26), A. Charemy (Pomorska 10), A. Potasza (Plac Kościelny 10)

P. P. Pracodawcy, Pracownicy Umysłowi i Robotnicy, zapoznacie się z t. VII „Bibl. Praw Polskich”, zawierających ustawy i rozporządzenia:

O najmie, o urlopach, o sądach pracy i t. d. Cena egz. zł. 2. —

WYDAWNICTWO Księgarni „Czytaj” Łódź, Narutowicza 2.

Dziecko zmarło z nędzy

W Radomsku zmarło w jednym z mieszkań 3-miesięczne dziecko Heleny S., liczącej 17 lat.

Policja początkowo przypuszczała, że dziecko zostało rozmyślnie narażone na śmierć, jednak dalsze dochodzenie wykazało, że umarło ono z powodu strasznej nędzy w mieszkaniu i braku opatu. (b)

Z żałobnej karty.

Onegdaj w nocy zmarł znany powszechnie ceniony łódzki adwokat b. p. Jakub Szwaicer. Zmarły urodził się w r. 1890. Po ukończeniu w Łodzi gimnazjum odbył studia prawnicze na uniwersytecie Warszawskim. Określając aplikację adwokacką, b. p. Szwaicer odbył przy sądzie okręgowym w Warszawie.

Zmarły rozpoczął swą karierę adwokacką w Łodzi w pierwszej chwili powstania polskiego sądownictwa. Był w sferach tutejszej palestry uważany za jednego z najwybitniejszych cywilistów. Wrodzonym taktem i łagodnością charakteru zdobył sobie wólną sympatię zarówno kolegów, jak i szerokiego ogółu inteligencji naszego miasta. Nie bacząc na nawał pracy zawodowej, b. p. Szwaicer z zapałem oddawał się działalności społecznej, zakrojonej na szeroką skalę.

Był on jednym z najgorliwszych pionierów organizującego się życia kupieckiego. Dzięki Jego inicjatywie i współudziałowi powstało centralne Stowarzyszenie kupców i przemysłowców wojew. łódzkiego.

Następnie Zmarły był współzałożycielem Stowarzyszenia kupców m. Łodzi, pozostając do ostatniej chwili swego życia radcą prawnym tej organizacji.

Światłym radom Zmarłego Stowarzyszenie kupców zawdzięcza cały szereg swych nadwyraz ważnych dla łódzkiego kupiectwa posunięć.

Nic dziwnego, iż wiadomość o przedwczesnej śmierci adw. Szwaicera wywołała w łódzkim świecie kupieckim jakoteż w sferach palestry, wstrząsające wrażenie.

Cześć pamięci prawego i dzielnego Obywatela!

RESTAURACJA „OAZA” DANCING

NARUTOWI 20.

Od dziś występy pierwszorzędnych sił krajowych i zagranicznych z **Mieczem Mirskim** humorystą.

perwszorządny zespół orkiestry argentyńskiej. Bufet obficie zaopatrzony. Sala dobrze ogrzana. Dz. 5 w sobotę i jutro w niedzielę Five o' Clock od 5-ej do 7-ej.

Nowy Zarząd.

„ARARAT” Żydowski Teatr Kieralny.

Kier. M. Broerzon i D. Bajajelman.

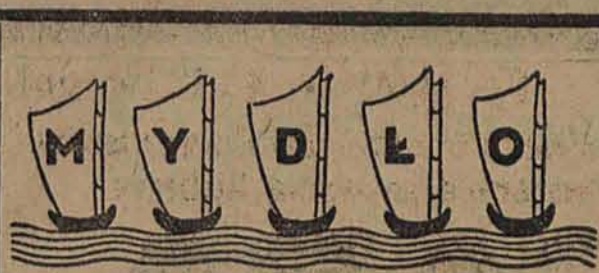
43 ZACHODNIA 43

Dziś 3 przedstawienia, pocz. 4 p. p. (ceny od 75 gr. do 3 zł.) 7,45 (ceny popularne) i 10 w. (ceny zwykłe)

„MASKARADA”

z udziałem całego zespołu. — Jutro 2 przedstawienia, pocz. 7,45 (ceny popularne) i 10 wiecz. (ceny zwykłe). — Kasa czynna dziś od godz. 2-ej po poł., codziennie od 6 wiecz.

JELEŃ SCHICHT

jest bezwzględnie czyste.

KRONIKA

LUTY

23

Sobota

Wzrost Piotra Dam.
Wzrost Macieja i Bergiusza

Wschód słońca o g. 6.36
Zachód słońca o g. 5.04
Wschód ks. o g. 4.28
Zachód ks. o g. 7.03
Długość dnia 12.26
Przybyło dnia 2.42

W rocznicę śmierci W. Eszeza.

23 lutego 1859 r. umarł w Paryżu w domu Nr. 22, przy ulicy Penthièvre, Zygmunt Krasinski — jeden z trzech olbrzymów naszej literatury. Nieuleczalna choroba ściela z nog wielkiego twórcę. Genjalny poeta, który mając dwadzieścia lat napisał arcydzieło naszej literatury — „Nieboska Komedja”, a potem „Irydjonem”, „Przedświtom” i „Psalami” kształtował charakterystyczny szereg pokoleń, nie mógł do ostatniej chwili przeboleć licznych tragedji prywatnego swego życia.

Dochowały się przedśmiertne listy Krasinskiego. I jak wieszczę testament brzmi ostatnie słowa ostatniego listu do przyjaciela: „...Drogi mój, masz zdanie moje: in hoc signo vinces, reszta nie zda się na nic, kto z Bogiem, z tym Bóg! A że mogą być indywidualne przesady, ciemnoty, bezrozumny, ani myślę przebaczyć; lecz one przejdą, a duch zbawczy pozostanie i ocalenie wyrobi”. Tak umierał wielki mistyk, całą duszą oddany chrześcijaństwu.

I Polscy! Bowiem już zupełnie osłabiony, wsparty na ramionach przyjaciół, przyszedł ten umierający człowiek do gabiny Napoleona III, by prosić i tłumaczyć, iż odrodzenie Polski jest koniecznością dziejową. W poczekalni wyminął go hr. Cavour, który wychodził od cesarza z przyrzeczeniem pomocy dla odradzających się Włoch. Poeta wyszedł z nim.

Rodzina próbowała jeszcze zachować w nim uciekające życie. Niestety — kąpiele w Plombieres nie pomogły, Ems — zaszokowała jeszcze więcej. Wizyta u słynnego lekarza w Dreźnie nie przyniosła pociechy. Wraca więc Krasinski do Paryża, gdzie słuchając rad specjalistów, przygotowuje się do wyjazdu do Algieru, aby poddać się ozdrowieńczemu działaniu gorącego afrykańskiego słońca. Niestety — było już zapóźno. Wiadomość o śmierci oca ostatecznie dobiła poety i wieczorem, w wiosennych promieniach zachodzącego słońca, odszedł w zaświaty.

Dziś od tej chwili mija lat siedemdziesiąt.

A. K.

Dziś ocieplenie!

Dziś w całym kraju wzrost zachmurzenia, rankiem mglisto, na północy kraju opady śnieżne i ocieplenie, aż do odwilży. Poza to mróz słabnie. Słabe wiatry południowe i południowo-zachodnie.

Konsulatu za pieniądze.

tytuł za 25 000 mk.

Handel tytułami w Niemczech jest tak kwitującym interesem, że założono we Wrocławiu specjalne biuro pośrednictwa w uzyskiwaniu tytułów.

Tytuł radcy handlowego kosztuje 50 tysięcy marek, radcy tajnego 100.000, doktora honoris causa 50.000.

Najtańszy jest tytuł konsula jakiejś egzotycznej republiki, kosztuje bowiem tylko 25.000 marek.

Łaniucha w więzieniu

Śmiejąc się, oznajmił więźniom, że został skazany na śmierć. — Spi doskonale, je jeszcze lepiej.

Łaniucha siedzi znów w więzieniu. Łaniuchę osadzono w celi nr. 13a, gdzie, jak wiadomo, w swoim czasie przesadywał inspirator mordu, dokonanego na prezydencie m. Łodzi ś. p. Cynarskim — Kazimierz Rydzewski.

Po przebraniu go w ubranie więzienne — podano mu kolację, którą zjadł z całym apetytem.

Morderca przespał całą noc spokojnie jakgdyby wyrok skazujący go na śmierć dotyczył jakiejś innej osoby.

Gdy w godzinach rannych Łaniuchę wyprowadzono — na dziedziniec więzienny — dla przechadzki, morderca zachowywał się zgodnie z regulaminem t. zn. nie rozmawiał.

W końcu gdy współwięźniowie skierowali nad pytający wzrok, palcem przeciągając po szyi oznajmił śmiejąc się, że skazano go na śmierć przez powieszenie.

Łaniucha w celi przesiaduje sam, będąc wciąż pod obserwacją służby. (w)

Czy Łaniucha będzie apeował?

Tymczasem zbrodniarz czyta Sienkiewicza.

Jak się dowiadujemy Łaniucha w przeddzień rozprawy zwrócił się do administracji więziennej z prośbą o wypo-

życzenie mu z biblioteki powieści „Ogniem i Mieczem” Sienkiewicza, co też zostało uskutecznione. Po otrzymaniu w ciągu jednego dnia zdążył przeczytać jeden tom. Wczoraj już z samego rana zwrócił się o zmianę przeczytanej książki na tom drugi, którą do przedwieczora przeczytał.

Gdy zgłosił się do biblioteki o dalszy tom trylogji prosząc o „Potop” klucznik zapytał go, czy zamierza apelować od wyroku śmierci.

Odpowiedź na to była następująca:

„O ile zdązę do czasu uprawomocnienia się wyroku przeczytać wszystkie tomy, to bezwzględnie będę apelował, abym mógł zapoznać się dokładnie z innymi dziełami Sienkiewicza. (p)

Fantastyczna opowieść o hipnotyzerze. Incydent na sali sądowej. — Co mówi Irena Nowacka? Kobieta — szpieg.

Onegdaj podczas rozprawy przeciwko Stanisławowi Łaniusze, zabójcy małż. Tyszerów i służącej Borowskiej, zdarzył się incydent, który wywołał wielkie zainteresowanie wśród licznie zgromadzonej publiczności.

Oto podczas przerwy, jaka zarządził przewodniczący sądu, wybiegła na środek sali jakaś kobieta, która głośno poczęła wołać:

— Łaniucha jest niewinny! Ja znam morderców! Łaniucha jest zahypnotyzowany.

Policjanci wyprowadzili kobietę z sali i osadzili ją w areszcie przy 10 komisarjacie.

Powiadomiony o powyższym incydencie komplet sędziowski przeszedł nad tą sprawą do porządku dziennego.

W dniu wczorajszym zasiągnęliśmy o

owej kobiecie bliższych szczegółów.

Okazuje się, że kobieta ową jest nie jaka 29-letnia Irena Nowacka, urodzona we wsi Karolewie, powiatu Leszno, z zawodu manikurzystka, zamieszkała przy ul. Wólczańskiej.

Nowacka twierdzi, że mając 14 lat została uprowadzona z domu rodzicielskiego przez bandę wyzyskiwaczy, której HERSZTEM BYŁ HYPNOTYZER. Według jej słów, została ona zahypnotyzowana przez owego osobnika i w śnie hipnotycznym przebywała do połowy r. 1928. W międzyczasie jako bezwładna osoba, była ona na usługach owej bandy, która zmuszała ją do czynów kolidujących z prawem, przyczem zyski, jakie w tym czasie zdobywała, stały się własnością bandy.

Według jej twierdzeń podczas wojny wraz z bandą działała we Francji i w

Niemczech, przyczem, znajdując się w śnie hipnotycznym była szpiegiem na rzecz Niemiec i wkradając się w zaufanie oficerów francuskich, zdobywała ważne dokumenty wojenne.

Dopiero w połowie ubiegłego roku wydoszła się z pod władzy swych przesładowców i od tego czasu pracuje w swoim zawodzie, którego się niedawno wyuczyła.

Nowacka twierdzi kategorycznie, że wie z wiarygodnego źródła, że Łaniucha padł również ofiarą bandy wyzyskiwaczy z owym hipnotyzerem na czele i właśnie w śnie hipnotycznym dokonał swych potwornych morderstw, chcąc zdobyć w ten sposób pieniądze dla swej bandy. (w)

Jak komunikuje policja, do słów Nowackiej śledztwo nie przywiązuje żadnej wagi.

Do aresztu za niepłacenie podatków? Sensacyjne zarządzenie jednego z prezesów izb skarbowych. — Co mówią o tem wybitni prawnicy.

W jednej z prowincjonalnych izb skarbowych prezes tej izby sprzedaje z licytacji za zaległe podatki obrotowy i dochodowy nieruchomość płatnika. Niezależnie od tego prezes ów zawiadomił płatnika urzędowo, że o ile kwota zaległości nie zostanie przez licytację pokryta to zastosuje wobec niego art. 2059 kodeksu cywilnego, który mówi o przymusie osobistym w materji cywilnej i przewiduje możliwość aresztu w pewnych wypadkach.

Należy zaznaczyć, że opisany fakt jest pierwszy tego rodzaju w praktyce skarbowej od czasu powstania Państwa,

to też zainteresował on

szeregie sfery prawników.

Według opinji miarodajnych prawników interpretacja wymienionego przepisu kodeksu cywilnego w danym wypadku jest zupełnie błędna. Pomijając już kwestję, że cały rozdział K. C. o przymusie osobistym w drodze wyjaśnienia dawn. ros. senatu uznany został za nie mogący mieć zastosowania — literalne brzmienie przepisów o przymusie osobistym wskazuje na to, że w żadnym wypadku nie mogą mieć one zastosowania do spraw zaległości podatkowych.

Oczekiwane jest w tej sprawie wvianienie ministerstwa skarbu.

Obchód imienia Marszałka.

Z inicjatywy Związku Strzeleckiego, p. wice-wojewoda Lewicki zwołał w dniu wczorajszym w sali konferencyjnej województwa łódzkiego zebranie organizacyjne komitetu obchodu imienia marszałka Piłsudskiego. Na wstępie p. wice-wojewoda Lewicki powołał na przewodniczącego zebrania p. Pawłowskiego poczem przystąpiono do wyboru ścisłego komitetu. Przewodniczącym został p. dr. Fichna.

Przetargi na wykończenie kolumny mieszkalnych.

Ogłoszony został przetarg na budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w kolonii mieszkaniowej na Polesiu konstantynowskim.

Termin otwarcia ofert wyznaczony został na dzień 8 marca r. b.

W bieżącym miesiącu ogłoszone zostaną dalsze przetargi związane z budową kolonii, mianowicie: na roboty budowlane dla wykończenia wybudowanych w stanie surowym 20 domów oraz na przeprowadzenie instalacji elektrycznych.

Francuskie nazwy na polskich napojach będą wzbronione.

Umowa handlowa francusko - polska przewiduje zakaz nadawania nazw win, likierów i wód mineralnych francuskich wyrobom sztucznym spreparowanym w Polsce.

Nie będziemy więc już pić krajowego jabłecznika jako „Barsaca” lub Sauterne'a, likieru krajowego jako „Chartreuse” lub wody sodowej jako Vichy.

Projekt ustawy zabraniającej używania takich nazw opracowuje obecnie rada ministrów.

Rzeźni grozi strejk.

Jak wiadomo, pracownicy rzeźni, którzy domagali się 20 proc. podwyżki, trzy następnego pensji i umowy zbiorowej, strejkowali krótki czas, poczem strajk przerwali w nadziei, że zarząd główny rzeźni w Warszawie rozpatrzy przychylnie ich postulaty.

Wczoraj wieczorem odbyła się konferencja, na której dyrektor rzeźni Zalewski oświadczył, że zarząd główny postanowił przyznać pracownikom jedynie 10 proc. podwyżki, a inne żądania odrzucił.

Przedstawiciele pracowników oświadczyli, że propozycji tej nie przyjmują zarząd związku zdecydował co do dalszej akcji strajkowej pracowników tej instytucji. (b)

Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarł nagle dnia 22 lutego nasz najukochańszy

B. P.
JAKUB SZWAJCER

adwokat.
przeżywszy lat 39.

Wprowadzenie drogi nam zwłok nastąpi w niedzielę dnia 24 lutego o godz. 12 z domu przedpogrzebowego, o czym zawiadamiają

Żona, dzieci, matka i rodzina.

Dnia 22 lutego r. b. zmarł po krótkich cierpieniach

B. P.
JAKUB SZWAJCER

Adwokat.

Zmarły był Towarzystwem pracy naszej od pierwszej chwili istnienia Stowarzyszenia i jako Radca prawny położył niepospolite zasługi przy rozwoju naszej Instytucji.

Z głębokim żalem komunikujemy stowarzyszonym o stracie, którą ponieśliśmy.
Cześć Jego pamięci!

Zarząd Stowarzyszenia Kupców m. Łodzi.

Plagiat powieści „Metropolis“.

W Berlinie odbędzie się pierwsza rozprawa o plagiat w procesie wytoczonym przez p. Wandę Ursyn Doebecke, polkę, pochodzącą z Warszawy i przebywającą od lat w Berlinie przeciwko pani Thea von Harbou, autorce powieści „Metropolis“ i jej mężowi Fritzowi Langowemu reżyserowi osnutego na tle tej powieści filmu pod tym samym tytułem.

P. Ursyn - Doebecke oskarża także wytwórnię filmową Ufa o naruszenie praw autorskich.

Rzecznikiem p. Ursyn - Doebecke jest znany z rozmaitych sensacyjnych procesów adwokat berliński Frey, który występował również w procesie Hildy Scheller, Donelli i in.

Kraków zamierza wydzierać teatr.

Komisja budżetowa rady m. Krakowa na posiedzeniu wezwała prezydium i komisję teatralną do przedłożenia pełnej radzie wniosku o wydzierżawienie teatru miejskiego im. Słowackiego.

TEATR MIEJSKI

Jutro o godz. 12 w poł. premiera 4-aktowej bałki dla dzieci pióra J. Warnerkiego p. t. „Cudowny pierścień“.

W rolach głównych: Halina Łapińska (Baba Jaga), Antonina Dunajewska (Złoscicha), Zofia Tatarakiewiczówna, M. Zabczyńska, J. Kopijowska, Kar. Fabisak, Jan Mrozowski, J. Hajduga, J. Woszczerowicz, Michałak, Rudnicki, Staszewski i inni.

Geny najniższe. Kasa w sukierki Gostomskiego sprzedaje bilety codziennie od 10 rano do 7 wiecz.

Ostatnie przedstawienia „Pyramallona“ odbędzie się dziś i jutro o godz. 4 popołudniu po cenach zredukowanych.

„Hinkeman“.

Pożółty dramat E. Tollera, który wywodzi słabokrotne wrażenie w mieście, dany będzie dziś wieczorem i jutro t. j. w niedzielę.

Z powodu zgonu

B. P.
Jakuba Sz wajcera

adwokata i b. naszego radcy prawnego składamy pozostałej rodzinie wyrazy głębokiego współczucia

Zarząd Centralnego Stowarzyszenia Kupców i Przemysłowców Województwa Łódzkiego, Łódź, P. Otkowska 10.

Panu D-rowsi Józefowi Sz wajcerowi z powodu zgonu brata Jego

B. P.
meo. Jakuba Sz wajcera

najgłębsze współczucie wyrażają

lekarze, współpracownicy i personel lecznicy „VITA“.

TEATR KAMERALNY.

Salonowa komedia angielskiego pisarza F. Lonsdale'a, pełna aktualnej satyry i dyskretnego humoru grana będzie dziś wieczorem i jutro w poniedziałek.

Dodatkowo przedstawienia „Murzyna Warszawskiego“.

Doskonała komedia Antoniego Słonimskiego „Murzyn Warszawski“ przed zejściem z afisza dana będzie dziś i jutro o godz. 5 popołudniu po cenach zredukowanych.

TEATR POPULARNY.

Dziś i jutro o 4.20 pp. i 8.20 wiecz. tragedia kochanków weneńskich Szekspira „Romeo i Julia“. Przedstawienia wieczorne kończą się przed godz. 11-tą.

Bilety w cenie od 50 gr. do 3 zł. nabywać można w kasach teatrów przy ul. Ogrodowej 18 i w kwiaciarni B-ci Dymkowskiej — Plac Kościelny 4.

W nadchodzącą środę t. j. 27 b. m. o godz. 4 popoł. odbędzie się specjalne przedstawienie dla młodzieży szkół średnich.

TEATR W SALI GEYERA.

Jeszcze tylko trzy razy t. j. dziś o godz. 8.20 wiecz. i jutro o godz. 4.20 pp. i 8.20 wiecz. grany będzie przekomiczny wodewil „12 żon Jafeta“ który przez kilka wieczorów rozświecał publiczność przepelniając widownie swymi kapitalnymi sytuacjami, tańcami, ewolucjami i najnowszymi piosenkami.

„ARARAT“.

Dziś w sobotę 3 przedstawienia przepięknego programu p. n. „Maskarada“ z udziałem świetnego zespołu.

Początek przedstawień o godz. 4-ej (ceny najniższe), 7.45 (ceny pop.), 10 wiecz. Kasa czynna od godz. 2-ej p. p.

ZEBRANIE BYŁYCH UCZNIEM I NAUCZYCIELSTWA S. P. JULII JEZERSKIEJ.

Zebrańie b. wychowanek i nauczycielstwa pensji s. p. Julii Jezerskiej odbędzie się dnia 24 lutego o godz. 16-ej w lokalu „Szkoły Przemysłowej“ Piłkowska 115.

RADJOPROGRAM

SOBOTA 23-go LUTEGO 1929 ROKU.

11.56—12.10 — Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, oraz komunikat lotniczo - meteorologiczny. 12.10—13.00 — Koncert z płyt gramofonowych. 15.10—15.35 — Odczyt „O artylerji towarzyszącej“ 15.35—15.50 — Komunikat samorządowy. 15.50—16.45 — Koncert 17.25—17.50 — Odczyt p. t. „Przechadzki artystyczne po Warszawie“ 17.50—18.50 — Program dla dzieci Słuchowisko z Krakowa. 19.55—20.00 — Sygnał czasu. 20.00—20.25 — Odczyt p. t. „Dzieje muzyki polskiej“ 20.30 — Koncert wieczorny 22.00—22.65 — Komunikat lotniczo - meteorologiczny 22.05—22.20 — Komunikat PAT. 22.20—22.30 Komunikaty: sportowy, policyjny i nadprogram. 22.30—23.30 — Transmisja muzyki tanecznej.

TERMOMETR I BAL „PRYTULISKA“

Dziś już od rana termometr w sali Filharmonji nagle podskoczył do góry z powodu intensywnego ogrzania sali na przyjęcie gości balu „Prytuliska“, dzięki czemu najbardziej nawet lodowate serca odtęła.

Wysiłki komitetu nie poszły na marne, o czym przekonają się dziś goście dzięki niezwykle atrakcyjnym i pięknej dekoracji sali.

WPLYWY CIEPŁA NA URODĘ.

Niedawno przyniosły pisma wiadomość o wynalazku Dra Lustra, który zastosował elektrody ułatwiające przegrzewanie skóry twarzy, w wypadkach marnienia cery. W wynalazku tym znalazły uzasadnienie nasze nawoływania do konserwowania młodocianego wyglądu, tudzież odnawiania cery, przy pomocy ciepła. Ostrzeżaliśmy przed myciem twarzy zimną wodą, rozdzieliliśmy w dniach mroźnych obficie pudrować twarz roślinnym pudrem ezotycznym Dra Lustra. W wyższym stopniu niżeli częste splukiwanie twarzy gorącą wodą działają napażanie twarzy nad parą. Po przykryciu głowy i napażaniu z wrzącą wodą prześcieradkiem, napażanie się przez 5 minut, potem splukuje gorącą wodą. Tłusta cęć, skłonna do wagrów napażania się bozi natłuszczenia, prawidłowa zaś lub sucha — po powłoczeniu twarzy ożywczym kremem „Oxa“ Dra Lustra. Pamiętać należy, iż cęć tłusta należy proszkiem marmurowym „Miraculum“ nie — mydłem.

Dr. Z. B.

Najpopularniejsze mydło w wygodnym opakowaniu.

Podwyższenie komornego w Polsce.

Nadwyżki mają iść na cele budowlane wzorem niemieckim. — Aż do 200 proc. podstawowego komornego! — Społeczeństwo odniesie się nieufnie do wszelkich podwyżek.

Wczorajsza „Republika” doniosła pokrótce o projekcie podwyższenia komornego, celem stworzenia z nadwyżki funduszu budowlanego.

O projekcie tym pisaliśmy przed dwa tygodniami. Zwróciliśmy wówczas uwagę, że władze centralne opracowują właściwie dwa projekty rozwiązania grodu mieszkaniowego. Pierwszy polegał na podniesieniu komornego (według wzorów niemieckich) i obróceniu nadwyżki na cele budowlane, drugi zaś przewidywał rozwiązanie kwestji mieszkaniowej kosztem właścicieli domów, przez obciążenie ich specjalnym podatkiem, który wraz z 10 proc. pobieranego komornego użytkowany byłby na masowe budownictwo mieszkań.

Ostatecznie jednak zwyciężył projekt pierwszy który przewiduje podwyżkę komornego już od 1 kwietnia 1929 roku. W szczególności, jak się dowiadujemy, projekt ten przedstawia się następująco:

Dla mieszkań 2 pokojowych, podwyżka komornego wynosić ma co kwartał 2 proc. dla 3 - pokojowych — 3 proc., dla 4-pokojowych — 4 proc. dla 5-pokojowych — 6 proc. dla 6 i 7-pokojowych — 8 proc., a dla lokali większych, dla sklepów i innych pomieszczeń handlowych

lub przemysłowych — 10 proc kwartalnie.

Dla mieszkań 1-pokojowych, złożonych czy to z pokoju i kuchni lub samej kuchni, podwyżka ma się rozpocząć dopiero po dojściu komornego w tym mieszkaniu do 100 procent podstawowego komornego i wynosić będzie dla nich 1 i pół proc. co kwartał.

Komorne podlegać będzie tym podwyżkom aż do dojścia: dla mieszkań 1 pokojowych do 130 proc. podstawowego komornego, dla 2-pokojowych do 140

proc., dla 3-pokojowych do 160 proc., dla 4-pokojowych do 180 proc. i dla liczących ponad 4 pokoje oraz dla sklepów i innych pomieszczeń handlowych i przemysłowych do 200 proc. podstawowego komornego.

85 procent nadwyżki komornego obróconych zostanie na fundusz budowlany, 15 proc. na przeprowadzenie gruntownych remontów istniejących domów. Remonty te będą wyznaczone przez specjalne komisje i badane po ich skutecznieniu przez specjalne komisje.

Fundusze, które wpływać będą z nadwyżki będą użyte na finansowanie i popieranie akcji budowy tanich mieszkań. Kierownictwo i nadzór nad akcją będzie miała specjalna, powołana do tego instytucja, która udzielać będzie pożyczek 3-procentowanych, łącznie z amortyzacją, na 4 proc. w stosunku rocznym.

Punktem wyjścia dla tego projektu, był jak już zaznaczyliśmy, wzór niemiecki. W Niemczech zlikwidowano całkowicie gród mieszkaniowy, tak dalece, iż minęły dawno te czasy, kiedy odbywały się podobnie jak u nas, kupna mieszkań, kiedy „odstępne” było dość znaczne. Dziś, w Niemczech, wolnych mieszkań jest pod dostatkiem, kryzys minal i wynajęcie nowego mieszkania odbywa się w ten sposób, jak to było przed wojną.

Tam jednak sprawa rozwiązana została nieco inaczej, aczkolwiek również kosztem lokatorów. Mianowicie w Niemczech stopniowo podnieśli wysokość komornego do 120 procent przedwojennej ceny w zlocie. Z sumy tej 30 procent idzie na fundusz rozbudowy i 0 procent na remont starych domów i mieszkań. W ten sposób część ciężarów na rozbudowę — 20 proc. ponoszą lokatorzy, a 10 proc. właściciele domów.

Fundusz ten tworzony od roku 1920 pozwolił wybudować 1,340,000 mieszkań i zażegnać klęskę mieszkaniową

Musimy podnieść tutaj obiekcje co do wysokości podwyżki komornego. Według statystyki kasy chorych, z każdego 100 członków kasy zarabia przeciętnie: 42 — 100 złotych miesięcznie, 44 — od 100 do 300 złotych, 10 — od 300 do 500 złotych i czterech tylko powyżej 500 zł.

Z powyższego wynika, że 86 proc. pracowników zarabia poniżej minimum kosztów utrzymania. Wątpliwem więc jest, czy będą mogli oni przyjąć na siebie zbyt wielki ciężar, chociażby mało to pójść na cel tak wielki, jak rozwiązanie kwestji mieszkaniowej w Polsce.

S.

Obniżenie opłat notarialnych.

Doniosła ustawa zmieni dzisiejszy anormalny stan rzeczy.

Uchwalony przez radę ministrów projekt ustawy o opłatach notarialnych przewiduje, że za sporządzenie aktów sprzedaży, zmiany nieruchomości, lasu na wyrab, przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, działów, cesji, praw spadkowych, układu pojednawczego, dzierżawy, darowizny oraz zawiązania spółki pobierana będzie opłata.

Przy sumie aktu do 4 tys. zł. — 1,5 proc., a najmniej 30 zł.; przy sumie 3 — 10 tys. zł. — za pierwsze 3 tys. zł. 45 zł., a od reszty 1 proc.; przy sumie 10 — 40 tys. zł.: za pierwsze 10 tys. — 115 zł. a od reszty — 0,75 proc.; przy sumie 40 —

100 tys. zł.: za pierwsze 40 tys. — 340 zł. a od reszty 0,4 proc., przy sumie 100 — 300 tys. zł.: za pierwsze 100 tys. — 580 zł., a od reszty — 0,2 proc.; przy sumie 300 — 600 tys. zł.: za pierwsze 300 tys. zł. — 980 zł., a od reszty — 0,15 proc. Od sumy ponad 600 tys. opłaca się: za pierwsze 600 tys. 1430 zł., a od reszty 0,1 proc.

Za wszelkie inne akty, jak naprzykład: uznanie dzieci, odwołanie testamentu itp. obowiązuje stała opłata: za poświadczenie zgodności odpisu z oryginałem — 1 zł. od strony, za poświadczenie wyciągów z ksiąg handlowych — po 10 gr. od każdej pozycji za poświadczenie podpisu na pełnomocnictwie — 4 zł. Najwyższa opłata tej kategorii wynosi 100 zł. i pobierana będzie za spisanie protokołu walnego zgromadzenia spółek akcyjnych, spółek z ogr. odp. i t. p.

Według postanowienia ustawy notariusz, ani żadna osoba zatrudniona w jego kancelarii nie może żądać kwot ponad takse, nrzyczem na każdym akcie powinna być wymieniona wysokość pobranych opłat, z powołaniem odnośnego przepisu taksy. Sama taksa notarialna ma być wyszczególniona w kancelarii rejenta na miejscu widocznem i dostępnem.

Projekt ustawy będzie niebawem wniesiony do sejmu. Ustawa będzie obowiązywała na terenie okręgów sądu apelacyjnego warszawskiego, lubelskiego i wileńskiego.

Problem węglowy zlikwidowany.

Specjalna nadzwyczajna komisja została rozwiązana

Wczoraj odbyło się zebranie komisji węglowej, na którym miano ostatecznie omówić sytuację, jaka panuje na rynku węglowym.

Wprawdzie odczuwa się jeszcze brak węgla gatunków przemysłowych, jednak jeśli chodzi o węgiel opałowy, to jest go zupełnie pod dostatkiem. Do Łodzi przybywa dziennie 3.500 tonn. Dotychczas dostajemy 85 proc. normy wagonów z kopalni górnośląskiej i pełną 100-ową normę z Zagłębia Dąbrowskiego.

Magistrat posiada 20 000 korcy węgla, przeznaczonego dla bezrobotnych.

Wobec wyjaśnionej zupełnie sytuacji węglowej, komisja węglowa, która powołana została do życia przed dwoma tygodniami do walki z klęską węglową, ulegnie likwidacji. (w).

Rozdawnictwo węgla dla bezrobotnych.

Począwszy od dnia dzisiejszego, rozdawnictwo węgla dla bezrobotnych, prowadzone przez magistrat m. Łodzi, odbywać się będzie nie na

Dr. med.

J. POLAK

Choroby alergiczne (astma, pokrzywka, artretyzm)

Piotrkowska 121, m. 3 fr. II p

tel. 64-21 przyjmuje od 12.30 do 2-e.

składzie przy ul. Węglowej 3, lecz przy ulicy Składowej 29, gdzie warunki rozdawnictwa są dogodniejsze pod względem technicznym.

W poniedziałek, dnia 25 b. m. urząd zasłukowy magistratu m. Łodzi przystąpi do wydawania talonów na węgiel bezrobotnym, pobierającym zapomogi, a objętym również miejską pomocą opalową.

Talony te wydawane będą równocześnie z wypłatą zasiłków pieniężnych, co stanowić będzie znaczne udogodnienie dla zainteresowanych.

Wydawanie talonów węglowych dla bezrobotnych, nie otrzymujących zasiłków zostało już zakończone. Ci z pośród uprawnionych, którzy dotąd z jakichkolwiek przyczyn talonów nie odebrali, zgłosić się powinni po odbiór najpóźniej w dniu dzisiejszym.

Uniwersytet Pracy w Łodzi.

Doniosła inicjatywa zjednoczy wysiłki wszystkich sfer i stanów.

Przed kilku dniami donieśliśmy o projekcie utworzenia na terenie Łodzi Uniwersytetu Pracy, który byłby nieocenioną dla przemysłu i handlu placówką, dostarczającą wykwalifikowanych pracowników i robotników do wszystkich warsztatów pracy i na wszelkie stanowiska.

W wywiadzie udzielonym „Republice”, ławnik wydziału oświaty prof. Smolik wyjaśnił, że radę opiekunczą Uniwersytetu Pracy stanowić powinno zrzeszenie ludzi, przedstawicieli poszczególnych dziedzin pracy jak przemysł, handlu, rzemiosła, nauczycielstwa

oraz samorządu. Chodzi o to bowiem, iż rada opiekunczą otrzymywać będzie pewne stałe subsydia od rządu na prowadzenie i rozszerzenie tak pożytecznej i o niezwykle doniosłym znaczeniu placówki, składać się więc winna z myśli życzeń rządu z przedstawicieli niemal wszystkich warstw społecznych.

Jak się obecnie dowiadujemy, magistrat pragnąc przyczynić się do jaknajszybszej realizacji powstania Uniwersytetu, już rozpoczął konferencję ze stowarzyszeniami i osobami prywatnymi, które wzięłyby w przyszłości czynny udział w pracach rady opiekunczej. W

pierwszym rzędzie magistrat prowadzi pertraktacje ze związkami przemysłowymi, pragnąc uzyskać od nich odpowiedni lokal, w którym mieściłaby się uczelnia.

W przyszłym tygodniu przybędzie ponownie do Łodzi dr. Waryński, naczelnik wydziału oświaty pozaszkolnej w ministerstwie wyznań i oświaty i odbędzie ostateczną przedwstępna konferencję w sprawie utworzenia Uniwersytetu Pracy. Na konferencji będą obecne właśnie te osoby, z którymi prowadzi rozmowy magistrat, pragnąc wciągnąć je do współpracy w organizacji uczelni (f).

Zbawienny kryzys. Zima przeprowadza automatycznie sanację w manufakturze — Protesty swiastunami bankructw. Przemysł winien ograniczyć produkcję letnich towarów.

Trwające nadal zimna przyczyniają się w pewnym stopniu do wyjaśnienia sytuacji na rynku manufakturowym. Brak przejrzystości w ocenie zdolności kredytowej manufakturzystów, spowodowana coraz to większym rozciąganiem się terminów wekslowych, stał się czynnikiem wysoce niebezpiecznym. Trzeba przyznać, iż obecnie stan ten znajduje się w stadium pewnej likwidacji.

Manufakturzysta prowincjonalny nie targuje niemal w zupełności. Nie tylko metrowe zasy śniegu, powodujące znaczny spadek frekwencji ludności wiejskiej na jarmarkach, ale też również zimna, opóźniająca rozpoczęcie zwyczajnych przed świętami zakupów białego towaru, spowodowały zupełny niemal zanik transakcji na prowincji. Jednocześnie zwiększony nacisk podatkowy i wzmożone egzekucje wśród kupiectwa prowincjonalnego musiały w swej wypadkowej dać jeszcze większe zmniejszenie się zdolności płatniczej prowincjonalnych kupców manufakturowych. Efektem tego mogą być tylko protesty. Rzeczywiście z każdym dniem fala protestów wzmagą się.

Jaki charakter posiadają one, wnosić będzie można dopiero po pęknięciu mrozów, gdy się ukaza pierwsze promienie słońca wiosennego. Wówczas to dopiero, gdy komunikacja na prowincji wróci do swojego normalnego stanu, można będzie się zorientować, jaki procent kupiectwa manufakturowego stał się ofiarą warunków atmosferycznych, które trwały zbyt długo w stosunku do sił finansowych kupiectwa. Nie ulega wątpliwości, iż śniegi i mrozy kosztować będą Łódź drogo; zwłaszcza tydzień ostatni znacznie pogorszył sytuację.

Odbiciem tej sytuacji, wytworzonej na prowincji, jest stan interesów hurtowników prowincjonalnych i łódzkich. Jeśli dotychczas przemysł nie ugiął się pod brzemieniem protestów, to jedynie dzięki temu, iż uderzenie podchwyczone zostało przez hurtowników. Byli oni na tyle przeczorni, iż wielu z nich posiadało na swych kontaktach bankowych pewne zapasy gotówki.

W ciągu całego lutego hurtownicy podejmują stale swe depozyty na wykupno protestów. Częściowo również zużywają swój portfel dyskontowy na ten cel. Oczywiście nie może to pozostać bez wpływu na pokrywanie przez nich należności otwartych. To też w tych wa-

runkach nie ma żadnej siły, aby zmusić hurtowników do pokrywania otwartych rachunków u fabrykantów.

Widzimy więc, iż drugi ośrodek oporu t. j. hurtownicy częściowo się już zafalował, jeśli chodzi o niepokrywanie należności otwartych, chociaż stara się podtrzymać swój prestiż kredytowy przez mobilizację wszystkich płynnych środków i zużycie ich na wykupno protestów.

Jasnym jest, iż w tych warunkach sytuacja przemysłu nie jest do pozazdrosczenia. Transakcje są minimalne, a jednocześnie należy realizować letni program produkcyjny, do czego potrzebne są środki pieniężne. Jak to już zaznaczyliśmy, fakt niepokrywania należności otwartych, w wysokiej mierze wpływa na utrudnienie sytuacji finansowej przemysłu. W jakim kierunku ona się dzisiaj rozwine, to oczywiście zależeć będzie od zmysłu przewidywania przemysłowców.

Jak wynika z powyższego, sytuacja w pewnej mierze się wyjaśnia, gdyż skutkiem automatycznego ustania transakcji z przyczyn siły wyższej ogólne oblige kupiectwa zmniejszyło się. Zmniejszyła się nie tylko o ile chodzi o należności stare, ale nawet już wpływa na ukształtowanie się oblige w sezonie nowym. Zazwyczaj bowiem już w obecnym czasie sezon letni jest w całej pełni i manufakturzyści mają znaczne partje towarów letnich na składzie. W tym roku stało się zupełnie

inaczej.

Jasnym jest, iż wskutek kilkutygodniowego kompletnego zastoju zamówienia, które byłyby normalnie napłynęły w tym czasie, są w znacznej mierze stracone i tylko nieznaczny ich ułamek będzie uratowany. Tak więc i ten drugi czynnik wpłynął na zmniejszenie się oblige, wytworzył więc pewną przejrzystość na rynku, i dzięki temu go częściowo uzdrowił.

W tych warunkach decydującą rolę posiadać będzie taktyka produkcyjna przemysłowców. Jeśli kierowana ona będzie zmysłem przezorności, wówczas produkcja tkanin letnich utrzymana będzie w umiarkowanych korbach. Wtedy kryzys obecny da pozytywne rezultaty w postaci zmniejszonego oblige, jakoteż skróconych terminów.

Jeśli jednak przemysłowcy produkcję swoją spotęgują i w chęci odrobienia dotychczasowego zastoju zarzucą rynek towarem letnim i nawzajem przelicytowywać się zaczną w udzielaniu kondycji, to wówczas koszty kryzysu obecnego pójdą na marne. Dla Łodzi bardzo ważną rzeczą jest, by obecne przesilenie, które wywołane zostało wskutek warunków atmosferycznych, wykorzystane zostało w celach częściowego uzdrowienia rynku, gdyż inaczej nastąpi co prawda później, ale za to o wiele ostrzejszy kryzys, będący następstwem dotychczasowego "chaosu" produkcyjnego.

Bawełna dla Łodzi via Gdańsk. Doniosła konferencja w województwie z przedstawicielami sfer gospodarczych.

W dniu wczorajszym pod przewodnictwem p. wojewody Jaszczolta w sali konferencyjnej urzędu wojewódzkiego odbyła się nader doniosła konferencja poświęcona sprawie zorganizowania bezpośredniego importu bawełny z Ameryki do Polski via Gdańsk.

W konferencji tej zainicjowanej przez prezydenta rady portu i dróg wodnych w Gdańsku p. Loesa, wzięli udział konsul wolnego miasta Gdańska p. Neuman, przedstawiciel konsulatu generalnego Rzeczypospolitej Polski p. Zarzycki, delegat ministerstwa spraw zagranicznych p. Kiermienic, naczelnik wydziału przemysłowego, p. Bajer, kapitan Mielnik i sekretarz Petrus. Z ramienia wielkiego przemysłu brali udział pp. dr. Barciński, Krusche, dr. Biedermann, R. Geyer, E. Ejtingon, R. W. Scheibler oraz przedsta-

wiciele domu eksportowego amerykańskiego p. Gregor i dyr. Szrednicki.

W swym przemówieniu p. wojewoda zwrócił uwagę na wielką doniosłość konferencji, zaznaczając, że nawiązanie bezpośredniego kontaktu z Ameryką w celu importowania bawełny ma pierwszorzędne znaczenie dla przemysłu łódzkiego. Po obszernej dyskusji, w toku której przedstawiciele wielkiego przemysłu wyrazili swą gotowość poparcia powyższej inicjatywy i na wniosek zgłoszony przez przedstawicieli wielkiego przemysłu uchwalono wybrać komisję która po porozumieniu się z prezydentem rady portu D Loesem ustali nowy termin i miejsce przyszłej konferencji, która już definitywnie ułoży warunki bezpośredniego importu bawełny z Ameryki do Polski via Gdańsk.

Zakupy sowieckie w Łodzi

zostały zaakceptowane przez Moskwę.

Jak już donosiliśmy, sprawa ponownych zakupów łódzkiej manufaktury przez sowieckie przedstawicielstwo handlowe jest od kilku już tygodni rozpatrywana w Moskwie przez centralne organizacje handlu.

W naradach tych, mających w pierwszym rzędzie na celu zrewidowanie taryfy celnej przy imporcie polskich tekstyliów, biorą udział przedstawiciele warszawskiego „Torgpredstwa“ z p. Kopyłowem oraz reprezentant łódzkiego przemysłu.

Obecnie dowiadujemy się, iż konferencje moskiewskie zostały onegdaj zakończone naogół z pozytywnym wynikiem.

Warszawskie przedstawicielstwo handlowe uzyskało w wyniku powyższego szczegółowe pełnomocnictwa w sprawie wznowienia transakcji na łódzkim rynku.

Przyjazd przedstawicieli Sowietów do Łodzi oczekiwany jest w poniedziałek w którym to dniu wszczęte będą pierwsze rozmowy z łódzkimi firmami.

Dowiadujemy się również, iż zakupy przeważnie ponowione będą w tych samych co poprzednio przedsiębiorstwach, przyczem stosunek towarów wełnianych w przyszłej transakcji będzie wyższy, aniżeli ostatnio.

Ekspedycja towarów, zamówionych przez Sowiety jesienią, odbywa się w dość szybkim ciągu, przyczem kontyngent jest już prawie wyczerpany.

GIELDY.

URZĘDOWA CEDULA GIELDY WALUTOWEJ z dnia 22 lutego 1929 roku.

CZEKI.
Belgia 123.80, Londyn 43.28 i jedna czwarta, Nowy York 8.90, Paryż 34.83 i pół, Praga 26.44 jedna czwarta, Szwajcaria 171.52, Sztokholm 238.35, Wiedeń 125.30, Włochy 46.74, Marka niemiecka 211.63.

AKCJE.
Bank Dyskontowy 138.—, Bank Polski 175.75, Bank Zarobkowy 85.—, Cukier 42.—, Firley 53.—, Łazy 7.50, Węgiel 87.—, Nobeł 21.—, 22.—, Modrzewiów 30.50, Rudzki 41.—, Starachowice 34.—, 34.50, Zawiercie 12.50.

PAPIERY PANSTWOWE I LISTY ZASTAWNE.

Pożyczka inwestycyjna 112.25, 111.75, pożyczka stabilizacyjna 92.—, dolarówka 105.25, 104.25, 104.50, 5 proc. konwersyjna 67.—, 5 proc. konwersyjna kol. 59.—, dolarowa 85.—, kolejowa 102.50, 5 proc. Banku Gosp. Krajowego 94.—, 4 i pół proc. listy zastawne ziemskie zł. 49.50, 49.—, 4 i pół proc. m. Warszawy zł. 47.50, 5 proc. m. Warszawy zł. 53.25, 8 proc. m. Warszawy zł. 70.25, 5 proc. m. Łodzi 50.—, 8 proc. m. Łodzi 63.—, 10 proc. m. Siedlec 71.—.

W skład komisji weszło 3 przedstawicieli wielkiego przemysłu, oraz przedstawiciele domów eksportowych amerykańskich.

Bezpośrednie importowanie bawełny z Ameryki przez Gdańsk przyczyni się w pewnej mierze do niżki towarów, bowiem dotychczas przemysł łódzki otrzymuje bawełnę z oddalonych portów, która przechodzi przez trzy lub cztery ręce. Pośrednictwo to przyczyni się do dość drogo kosztuje. Przyszła konfer. jak się dowiadujemy ma odbyć się w połowie marca w Warszawie, ewentualnie w Gdańsku. (p)

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi ogłasza nieograniczoną konkurencję na dostawę 8,500 mtr. sześć. kamienia polnego do brukowania ulic, na warunkach, które są do przejrzania w Wydziale Budownictwa (Oddział komunikacji), Plac Wolności Nr. 14, III p., pokój Nr. 53, codziennie od godziny 10 do 13-ej.

Oferty w zapieczętowanych kopertach po uprzednim złożeniu wadium w Kasie Miejskiej w gotówce w wysokości 3 proc. ogólnej sumy dostawy należy składać do Wydziału Budownictwa, Plac Wolności 14, pokój Nr. 44, do dnia 4 marca 1929 roku, do godziny 12-ej, w którym to dniu nastąpi otwarcie ofert.

HEMOROIDY

HEMORIN KLAWA

Doktor
Wolkowyski
Ceglarniana 25.
Telefon 26-87
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych. Leczenie lampą kwarcową.
przyjmuje od godz. 8-10, 12-2 i 4-9 w niedz. i święta 1-2

Tłumaczenia we wszystkich językach
Przepisywania
Tanie i szybko
Biuro: Piotrkowska Nr. 93, m. 9front

Związek Zawodowy Agentów i Wojażerów

w Rzeczypospolitej Polskiej oddział w Łodzi

W niedzielę, dn. 24 b. m. o godz. 10.30 rano odbędzie się

Walne Zebranie

z udziałem delegata Zarządu Głównego w Warszawie, w lokalu własnym przy ul. Al. Kościuszki 21, fr. II piętro.

Na porządku dziennym sprawy b. ważne Agencji i wojażerowie wszystkich branż stawcie się licznie.

Zrzeszeni i niezrzeszeni

Zarząd.

Sala Filharmonji | Wielki BAL KOSTJUMOWY | Sala Filharmonji
Dziś!!! **2 orkiestry.** **Elekforowicz** (Warszawa) **Dziś!!!**
Sobota, 23 lutego **Sala specjalnie ogrzana** **Początek o godz. 10 wiecz.** **Sobota, 23 lutego**

Dyrekcja Miejskiego Biura Kwaterunkowego w Poznaniu
ogłasza niniejszem

PRZETARG OFERTOWY

na dostawę do dnia 25 kwietnia 1929 dla kwater masowych:

- 6000 łóżek żelaznych, białych i oliwkowych typu szpitalnego i wojskowego wielk. ca 80x190 cm. kompl. z siatka sprężynowa, w 3 wykonaniach.
- 2000 nakładek materacowych, składających się z 3 poduszek i 1 klina, wielk. 80x190 cm. wyścielanych włóknem obciążonych drelichem, waga nakładki kompl. 18 kg.
- 2000 ochraniaczy materacowych.
- 16000 sienników lutowych, gładkich wielk. 100x200 cm.
- 6000 poduszek sypialnych, z czerwonego inlepu nieprzepuszczającego pierza i puchu, kolor trwały, również przeciw kwasom, wypełnionych 2 i pół ft. darterem pierzem kaczem, wielk. 60x80 cm.
- 13000 kocy ciemnych, wełnianych, wielk. 140x200 cm.
- 1800 prześcieradeł na łóżka z surowego płótna, wielk. 140x230 cm., w stanie prany.
- 6000 powłok na koce kolorowych, lub białych, fason zamknięty zakończony spinaczem tasemkowym z guzikami, wielk. 140x209 cm kompl. gotowe do użytku i wyprane.
- 18000 powłoczek na poduszki, kolorowych lub białych, wielk. 60x80 cm., fason i zakończenie jak powyżej.
- 20000 ręczników czysto - białych pranych, wielk. 50x100 cm.
- 2000 krzesel wieńskich.
- 10000 krzesel zwykłych.
- 1000 umywalek żelaznych, kompl. z garniturem.
- 1000 luster zwykłych, owalnych lub kwadratowych z ramą, wielk. ca 35x45 cm.
- 1200 wieszaków na ściany z 4 hakami.

Termin składania ofert upływa dnia 2 marca 1929 roku o godz. 12-ej o którym to czasie nastąpi otwarcie ofert. Oferty w zapieczętowanych kopertach z wyraźnym napisem: Oferta na dostawę materiałów dla kwater masowych, — składać należy pod adresem: Miejskie Biuro Kwaterunkowe, Poznań, ul. Głogowska 42.

Przy ofertach dołączone być muszą wzory lub rysunki oferowanych przedmiotów, oznaczone cenami jednostkowymi, numeracją gatunku i nazwa firmy oraz kwit złożonego wadium w wysokości 2 proc. sumy oferowanej. Dostawa loco Magazyn Miejskiego Biura Kwaterunkowego.

W ofertach należy podać warunki zapłaty, wysokość gwarancji za solidne wykonanie i dostrzymanie terminu.

Zastrzega się prawo swobodnego wyboru oferenta, podział prac na kilku oferentów, lub nieuwzględnienie żadnej z ofert.

Przesyłki kolejowe wzorów wysłać pod adresem:

Magazyn Miejskiego Biura Kwaterunkowego
Poznań, ul. Odzkok, strona zachodnia plac 9-ty.

Dyrekcja Miejskiego Biura Kwaterunkowego
w Poznaniu.

W sobotę dnia 23-go lutego 1929 roku w lokalu własnym przy ul. Sienkiewicza Nr. 315 odbędzie się

Towarzyska Gra w Lotto

dla członków Stowarzyszenia i wprowadzonych gości. Początek o godz. 9-ej wiecz. Wejście bezpłatne.

Zarząd Stowarzyszenia Komwojazerów Ł. O. H. P.

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi ogłasza nieograniczoną konkurencję na dostawę 2,000 ton kostki granitowej do brukowania ulic na warunkach, które są do przejrzania w Wydziale Budownictwa (Oddział Komunikacji), Plac Wolności Nr. 14, III p., pokój Nr. 53, codziennie od godziny 10 do 13-ej.

Oferty w zapieczętowanych kopertach, no uprzednim złożeniu wadium w Kasie Miejskiej w gotówce w wysokości 3 proc. ogólnej sumy dostawy należy składać do Wydziału Budownictwa, Plac Wolności 14, pokój Nr. 44, do dnia 6 marca 1929 roku, do godziny 12-ej w którym to dniu nastąpi otwarcie ofert.

Wychowanie chłopców żydowskich w Niemczech w pensjonacie "a chłopców Kaznodziei Hirscha, Coburg, Hohestr. 9.

Wytwórny instytut na podstawach zupełnie nowoczesnych. Gruntowne przygotowanie do wszystkich zawodów. Proszę także ilustrowanych prospektów.

Dr. med. Z. RAKOWSKI
Tel 27-81

Specjalista chorób ust, nosa, gardła i płuc. Przyjmuje od 12-2 i 5-7 pp
Konstantynowska 9.

LECZNICA

lekarzy specjalistów przy Górnym Rynku

Piotrkowska 294, 22-80

przy przystanku tramwajów pabłanickich czynna od 10 rano do 7 wiecz. w niedziele i święta do 2 po poł. Wszystkie specjalności i dentystyka. Kąpiele świetlne, lampa kwarcowa, elektryzacja, Roentgen, szczepienia, analizy (mocz, krew, płwocin, wydzielin itd.) operacje, opatrunki, wizyty na miasto.
Porada 4 zł.

Porada dentystyczna i wenerologiczna
dla chor. skórnych wenerycznych i niemocy płciowej

3 ZŁOTE.

Gabinet kosmetyki

lecniczel i teatrowej Absolwentki wydziału lekarskiego Uniwersytetu Odekiego

Z. SZWALBE

Zielona 17.

Usuwanie wszelkich defektów cery. Masaż pielęgnacja włosów. Usuwanie łupieżu. Beauté.
godz. przebieg od 10 rano do 8 wiecz.

Dr. Różaner

Dzielnia 9
Specjalista chorób skórnych wenerycznych i moczościowych. Przyjmuje od 8-10 i 5-8
Leczenie lampa kwarcowa. Oddzielna poczekalnia dla pań. Dla pań od 3-5 po poł.

Dr. med Niewiażski

specjalista chorób skórnych i wenerycznych przeprowadził się na ul. Andrzeja 5
Tel. 59-40
Przyjmuje od 8-10 i od 5-9.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

Dr. med. Lubicz

Cegielniana 43
Tel. 41-32.
powrócił
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczościowych. Niewielkianie lampa kwarcowa.
Przyjmuje od g. 8 do 10 rano od 5-8 w.
Dla pań od 3-5 oddzielna poczek

Dr. med. Z. Dajner

UROLOG
choroby nerek pęcherza i dróg moczowych.
Przyjmuje od 8-10 rano i od 6-8 w
Piramowicza 11. (daw. Ogińska)
tel. 48-95

Dr. Sołowiejczyk

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Piotrkowska 99
TEL. 44-92
przyjmuje od 2-7 po poł i 8-9 wiecz w niedziele i święta od 11-1.

Lekarz - Lontysta F. Horowicz

przyjmuje w lecznicy przy ul. Piotrkowskiej 294
codziennie od 2-7
Poszukuje się zdolnych ustosunkowanych akwizytorów
Zgłoszenia w godzinach popołudniowych ulica 6-go Sierpnia 37, m. 4

Wyprowadz SUKIEN WIECZOROWYCH i BALOWYCH
po cenach niższych
M. Majerczykowa
Gdańska 61, m. 8.
Telefon 39-67.

PROSEK OD BÓLU GŁOWY DLA DOROSŁYCH
"KOWALSKINA"
USUWA NAJSILNIEJSZE BÓLE GŁOWY
FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA "AP. KOWALSKI" WARSZAWA.

Bielizna Na Raty Dzienna i no na, popielinowa, zefirowa i z innych materiałów do nabycia w
Pierw zarządnel **J. WOROBIJCZYK, 41** Kłóńskiego
Wytwórni Bielizny **J. WOROBIJCZYK, 41** lewa oficyna II p. 41

HEMATOGEN D-ra med. HOMMELA
NIEPORÓWNY ŚRODEK LECZNICZY. KRWIOTWÓRCZY, ODŻYWCZY i WZMACNIAJĄCY
od 40 lat zalecany przy
- WYCIĘNIENIU - BLEDNICY -
- NIEDOKRWISTOŚCI - NERWOWOŚCI -
- REKONWALESCENCJI -
Należy wystrzegać się podrabiań!!
ORYGINALNY TYLKO **HEM. HOMMELA**

